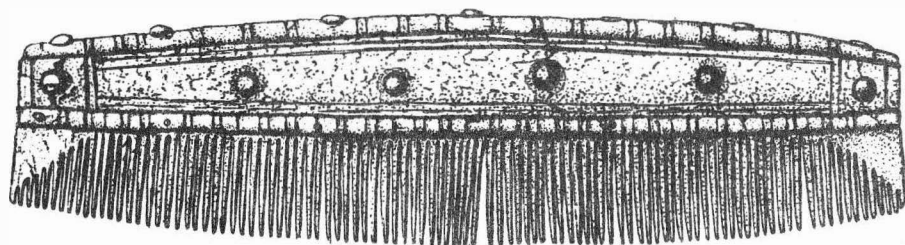

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

1988

BRNO 1991

POVRCHOVÝ PRŮZKUM ZBYTKŮ HRADU VE STRAŽISKU /okr. Prostějov/

Miroslav Plaček, Hodonín

/Obr. 27/

Do zúžené části údolí Romže u Stražiska vystupuje od sv. oválný chlum oddělený od bočního údolního masivu sedlem. Oproti kosodélné plošině s barokním kostelem je sedlo o 20 m sníženo. Osy kosodélníka jsou dlouhé 42 a 83 m a od jeho vzdálenějších konců sbíhají po úbočí do osy šíje komunikačně využitá terasa. Po setkání se terasy napojují na ohloup valů o šířce 11 m, který vymezoval příkop, jenž je ve vých. části dosud viditelný. Východně od kostela pod vrškem se nalézá hřbitov. Trasa přístupu ke kostelu je vedena serpentinovitě po severním úbočí, kolem kaple v umělé jeskyni, po valu a terase horní plošiny, nebo po schodišti u márnice a je lemována kapličkami křížové cesty. Je nepochybné, že na horní plošině bylo situováno jádro hradu, snížené terasy mohly být komunikačně využitým parkánem. Část původního šíjového valu byla zničena při terénních úpravách, souvisejících se zřízením hřbitova. Sotva zřetelné fragmenty zdiva hradu se zachovaly jen na dvou místech. Proto se není možno vyslovit k dispozici hradu. Jasná je pouze příbuznost v utváření s hrady v marginálních polohách na hranách údolí, které též mají enormně vyvinuté obloukové valy na přístupové straně /Lišnice, Svrčov - srv. Gardavský 1962; Plaček 1987/.

Nejstarší zpráva o hradu pochází z r. 1288, kdy je purkrabím na Veveří Ctibor z Grumbergu /CDM IV, č. 274/, v r. 1343 se po něm píše Jeneč, královský dvorní sudí /Grumberch - CDM VII, č. 479, č. 525/. R. 1365 se uvádí Janek de Straziscz dictus de Conicz, z čehož je zřejmé, že se obě sousední panství Stražisko a Konice spojila, neboť ještě r. 1340 se připomíná Adam z Konice /ZDO I, 795; CDM VII, č. 261/. V r. 1379 je prodává Sulík z Konice Ješkovi Kropáčovi z Holštejna /ZDO III, 525/. Obsahovalo hrad, městečko Konici a 14 vsí, které Štěpán z Holštejna a Vartnova r. 1386 prodal Ctiborovi z Cimburka a Tovačova /ZDO IV, 780/. V jeho rodu zůstalo do r. 1446, kdy Jan z Cimburka zapsal hrad Grumberg alias Strazistyc Zdenku a Václavu ze Švábenic /ZDO X, 443/. Zdeněk postoupil hrad k osazení posádkou knížete Viktorina /KP V, s. 307/, ale v držení pokračují páni ze Švábenic, neboť r. 1487 zde sedí Václav /KP V, s. 152/ a r. 1493 jeho synovec Jiřík /ZDO XIV, č. 173, f. 26/. Konečně r. 1559 prodává Jindřich Konický ze Švábenic Zikmundovi Heltovi z Kementa pusté Stražisko /Hosák 1938, 553/. Držitelé panství tehdy sídlili na sídle v Konici, které se připomíná již v polovině 14. století.

L i t e r a t u r a :

Gardavský, Z. 1962: Úvahy nad zmizelým lišnickým hradem, Zprávy Vlastivědného ústavu v Olomouci 102, 10-15.

Hosák, L. 1938: Historický místopis země Moravskoslezské. Praha.

Plaček, M. 1987: Povrchový průzkum hradu Svrčova /k.ú. Hranice, okr. Přerov/, PV 1984, 63-64.

Oberflächenuntersuchung der Burgreste in Stražisko /Bez. Prostějov/. Die Burg Stražisko stand auf einem erhöhten Ausläufer oberhalb des Tales der Romže, von dessen Rand sie durch einen 20 m tiefen Sattel und dem Überrest eines breiten bogenförmigen Walles und Grabens getrennt ist. Auf dem rhombischen Plateau des ursprünglichen Burgkernes steht eine Barockkirche. Kleine Gemäuerfragmente blieben nur an zwei Stellen erhalten und die Disposition ist daher unklar. Das Prädikat aus Grumberg ist zum erstenmal im Jahre 1288 benützt worden. Während der böhmisch-ungarischen Kriege war die Burg von Fürst Viktorin besetzt worden, aber Ende des 15. Jahrhunderts ist sie noch bewohnt. Erst im J. 1559 wird sie als öde angeführt.

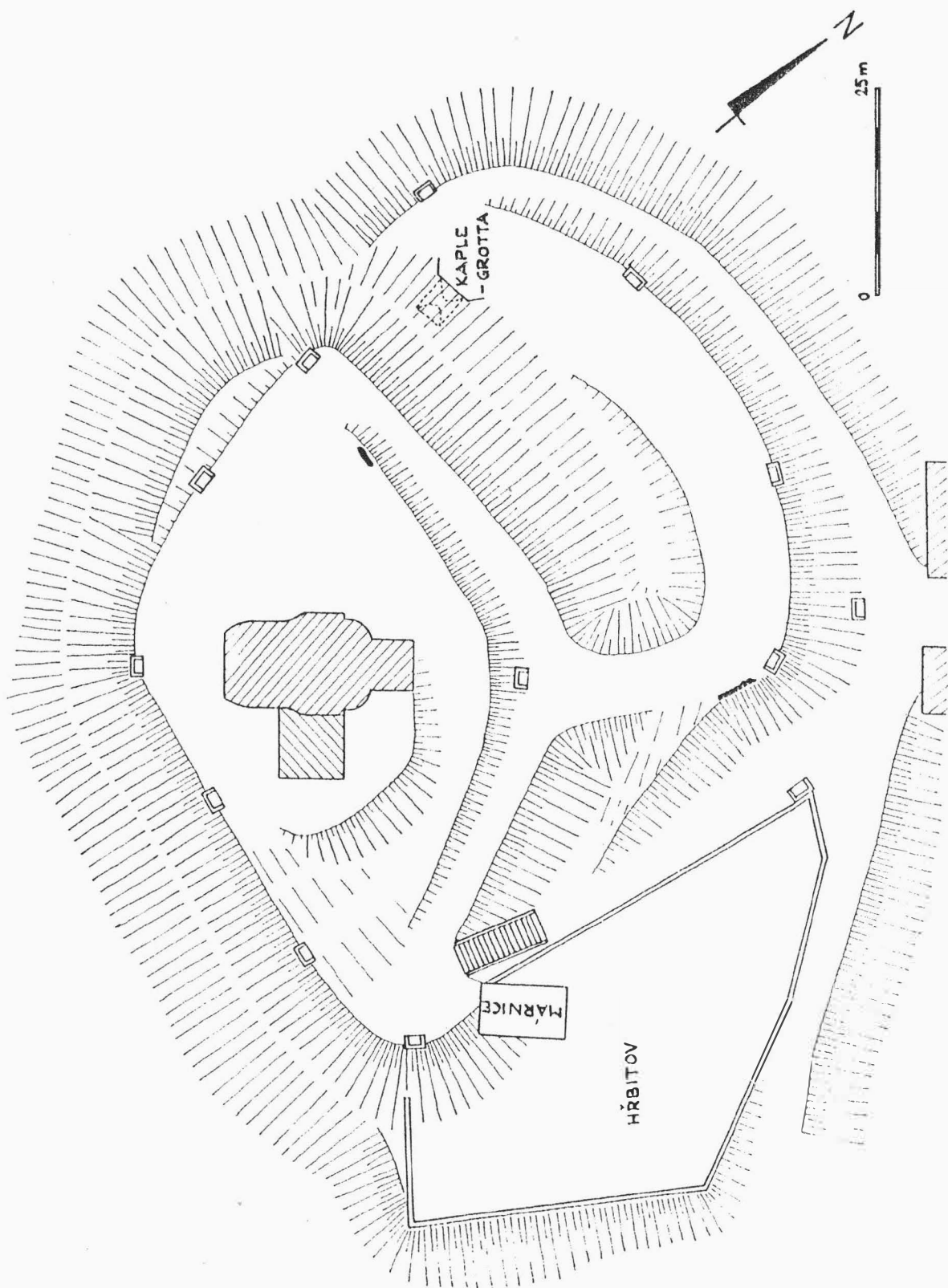
POVRCHOVÝ PRŮZKUM STŘEDOVĚKÉHO TVRZIŠTĚ VE VNOROVCI /okr. Hodonín/

Miroslav Plaček, Hodonín

/Obr. 28/

Koncem roku 1986 byl referentem proveden povrchový průzkum středověkého tvrziště ve Vnorovech, v místě asi 200 m záp. od kostela. Byla to jedna z posledních příležitostí zachytit terénní situaci zaniklého sídla, neboť v r. 1988 se při rozsáhlých plošných úpravách /terasování/ úplně zničilo.

Obec Vnorovy se táhne ve směru SV - JZ, což je dáno sklonem výrazné terénní terasy nad

Obr. 27.

Stražisko /okr. Prostějov/. Terénní náčrt situace zaniklého hradu. - Situations-skizze der gewüsteten Burg.

Plaček, Povrchový průzkum ....., str. 60.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1988
BRNO 1991

- Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, Koliště 17/19
Odpovědný redaktor : Dr. J. Tejral
Redaktoři : Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková, Dr. J. Unger
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : L. Trávníčková
Tisk : Oblastní ediční středisko Jihomoravské základny pracovišť ČSAV
v Brně,
technický redaktor J. Keprt
Evidenční číslo : ÚVTEL - 73332
Náklad : 450 kusů - neprodejné
Vydáno jako rukopis